

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Obchod, růst a celosvětové záležitosti – Obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020

KOM(2010) 612 v konečném znění

(2012/C 43/17)

Zpravodajka: **paní PICHENOT**

Dne 9. listopadu 2010 se Evropská komise v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

Obchod, růst a celosvětové záležitosti – obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020

KOM(2010) 612 v konečném znění.

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 22. listopadu 2011.

Na 476. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 7. a 8. prosince 2011 (jednání dne 7. prosince 2011), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 185 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Koncem roku 2010 zveřejnila Evropská komise nové sdělení – v době, kdy mezinárodní obchod prochází hlubokými přeměnami, jež současný proces globalizace odlišuje od předchozí fáze. Jakožto externí rozměr strategie Evropa 2020⁽¹⁾ by obchodní politika EU měla zajistit, aby obchod jasně přispíval k silnému růstu, který v současné době chybí k vybědnutí z krize, a současně zabezpečil zachování sociálně tržního hospodářství a podporoval přechod na nízkouhlíkové hospodářství.

1.2 Výbor se zájmem upozorňuje, že tato „revidovaná obchodní politika“, která je představena ve sdělení Obchod, růst a celosvětové záležitosti⁽²⁾, je jednou z fází a užitečným způsobem naznačuje, jaké budou další obchodní priority v souvislosti se strategií Evropa 2020:

— otevřenost trhu přizpůsobená přeměrování obchodních aktivit směrem do Asie;

— velmi důležité propojení s bezpečností dodávek surovin a zdrojů energie;

— zásadní význam obchodních a investičních překážek (necelních překážek či překážek v právních předpisech), včetně otázek přístupu k veřejným zakázkám;

— požadavek recipacity při multilaterálních a bilaterálních jednáních se strategickými ekonomickými partnery Unie, včetně otázek souvisejících s duševním vlastnictvím;

— využívání mechanismů obrany obchodu.

1.3 U některých témat se Výbor domnívá, že je třeba vyjasnit stávající právní předpisy, zejména pokud jde o dotace a státní podpory, a prosadit své hodnoty a normy, v případě potřeby za využití mechanismů Orgánu WTO pro řešení sporů, a to s cílem přispět k vytvoření judikatury, jež by více odpovídala jeho předstávě o spravedlivé hospodářské soutěži, zejména ve vztahu k rozvíjejícím se zemím.

1.4 Zvýšený počet a obtížnost bilaterálních jednání nesmí vést ke snížení požadavků EU v sociální a environmentální oblasti. Tyto dva rozměry jednání je třeba řádně zohlednit, a to ve stejné míře jako rozměr hospodářský. Výbor proto věnuje zvláštní pozornost obsahu a monitorování kapitoly týkající se udržitelného rozvoje. Zdůrazňuje, že příprava této kapitoly úzce souvisí s kvalitou posouzení dopadu a vhodností doprovodných opatření.

1.5 EHSV doporučuje, aby OSN vypracovala světovou chartu, která by stanovila minimální práva ve vztahu k minimální úrovni sociální ochrany MOP a jež by mohla být přiložena k přezkumu rozvojových cílů tisíciletí, s nímž se počítá pro rok 2015. Tato charta by představovala referenci, která by byla v souladu se závazky v oblasti obchodu a rozvoje. Nejprve však musí být MOP přiznán status pozorovatele ve WTO a musí být postupně zapojena do jejího mechanismu přezkoumávání obchodní politiky.

⁽¹⁾ Viz Strategie Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění (KOM(2010) 2020 ze dne 3. března 2010), odst. 3.3 – Využívat nástroje v oblasti vnější politiky.

⁽²⁾ Obchod, růst a celosvětové záležitosti, KOM(2010) 612 v konečném znění.

1.6 EHSV žádá, aby byla věnována větší pozornost problematice rozvojové spolupráce, celosvětové solidaritě a diskusi o rozvojových cílech tisíciletí. Navrhuje, aby byl rok 2015 věnován „rozvoji a spolupráci“ (pracovní název). Vzhledem k tomu, že EU a členské státy se rovněž rozhodly dosáhnout těchto cílů do roku 2015, navrhuje Výbor využít tohoto evropského roku ke zvýšení uvědomění a pocitu sdílené odpovědnosti vůči realizaci cílů již stanovených i těch nových, jež budou vytyčeny po roce 2015, a to u každého občana, v rámci občanské společnosti a na evropské úrovni i národních úrovních.

1.7 Mezinárodní obchod je jednak součástí problému, jednak součástí řešení otázek souvisejících se zajištěním potravin na světové úrovni. Pravidla mezinárodního obchodu musí upřednostňovat zajišťování potravin, zejména v méně rozvinutých zemích, a zaručit těmto zemím volný přístup na trhy rozvinutých zemí a rovněž rychle se rozvíjejících zemí, v souladu se zásadou zvláštního a diferencovaného zacházení.

1.8 Aby Evropa rozvinula ekologické hospodářství v kontextu celosvětové konkurence a udržela si své vedoucí postavení v této oblasti, měla by ve svém zájmu i v zájmu klimatu zachovat vysoké cíle, pokud jde o snižování emisí skleníkových plynů. Výbor navrhuje vypracovat posouzení dopadu (z hlediska konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, životního prostředí) a uspořádat veřejné diskuse, aby se předjímaly přeměny mezi lety 2020 a 2050 a stabilizovala očekávání hospodářských činitelů a občanů ohledně dalšího vývoje.

1.9 Dlouhodobě by měla Unie přispět k reformě WTO koncipované jako mnohostranné řízení globalizace v duchu původního projektu Mezinárodní obchodní organizace, jak byl popsán v roce 1948 Havanskou chartou, a explicitně do ní začlenit otázky zaměstnanosti a investic.

1.10 Výbor vyzdvihuje rostoucí význam zapojení občanské společnosti do provádění a monitorování obchodních dohod EU, zejména pokud jde o kapitoly týkající se udržitelného rozvoje, jak tomu bylo v nedávné dohodě o volném obchodu s Jižní Koreou. EHSV je připraven aktivně se podílet na uplatňování ustanovení obsažených v této dohodě, jakož i v příštích obchodních dohodách. Navrhuje, že přispěje k mechanismu monitorování shromažďováním připomínek evropské občanské společnosti a všech zainteresovaných stran pro výroční zprávu. Dále navrhuje, že bude prostředníkem pro činnosti vykonávané ve spolupráci s občanskou společností partnerských zemí a přispěje tak k zohlednění konkrétních důsledků těchto dohod. Podle EHSV by urychlené zavedení mechanismů monitorování prvních dohod výrazně zvýšilo důvěryhodnost v rámci vývoje revidované obchodní politiky. Pomohlo by to nastolit atmosféru důvěry mezi partnerskými zeměmi a usnadnilo zapojení občanské společnosti do probíhajících obchodních jednání.

2. Předjímání velkých přeměn globalizace

2.1 Spravedlivý a otevřený mezinárodní obchod je celosvětový veřejný statek, jež je třeba zachovat a posílit. Pro každou zemi či svazek zemí to znamená přispívat k udržitelnému řízení tohoto statku, přičemž současně z něj na oplátku plynou výhody, jež jsou úměrné síle závazku jednotlivých účastníků. To je základ závazku EU v rámci liberalizace obchodu na multilaterální úrovni, již v současné době představuje WTO. V tomto duchu EHSV od roku 2006 podporuje obchodní politiku Unie⁽³⁾.

2.2 Koncem roku 2010 Evropská komise vydala nové sdělení – v době, kdy mezinárodní obchod prochází hlubokými přeměnami, jež současný proces globalizace odlišuje od předchozí fáze. Hlavním úkolem obchodní politiky EU, jakožto externího rozměru strategie Evropa 2020, je zajistit, aby obchod mohl přispívat k silnému růstu a k zachování sociálně tržního hospodářství a zároveň podporovat přechod na nízkouhlíkové hospodářství.

2.3 Za účelem rozboru současných proměn globalizace klade Výbor důraz na pět velkých trendů dekády, které by měly orientovat diskusi jak ve fóru občanské společnosti ve WTO, tak uvnitř fóra občanské společnosti GŘ pro obchod, a které by se zaměřily na to, jak obchodní politice EU dodat strategičtější a dlouhodobější charakter:

— **Rozšíření oblasti hospodářské soutěže.** Nové technologie – od těch, jež souvisejí s informacemi či dopravou, až po budoucí zelené technologie – mění způsoby vytváření bohatství, rozdělení přidané hodnoty a zdůrazňují konkurenci mezi jednotlivými zeměmi. Zvyšují mobilitu zboží, služeb a výrobních faktorů, zejména kapitálu⁽⁴⁾, a zvyšují tedy počet hospodářských a sociálních odvětví otevřených mezinárodní konkurenci.

— Znalosti a inovace zůstávají hnacími silami růstu, ale v současné době převratně mění koncepci mezinárodního obchodu, zděděnou z klasických teorií. Země už nevyměňují víno za len jako v Ricardových časech. Přibližně jednu dekádu se země na úrovni pracovníků specializují na úkoly, kde mají navrch nad konkurencí, často za cenu sociálního a daňového dumpingu. „**Obchod úkolů**“ postupně vytlačuje obchod průmyslovým zbožím, jež nadále převládá. **Podíl služeb** na obchodních výměnách (20 %) nabývá rostoucího významu, ještě více v souvislosti s jejich podílem na národním bohatství zemí (70 % evropského HDP).

⁽³⁾ Stanoviska CESE; Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 82; Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 150; Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 1

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 150

— Tato nebyvalá konkurence povolání a hospodářských činitelů vede ke stimulování inovací, zvýšení počtu ekonomických příležitostí, tedy i celkové účinnosti. Nicméně rovněž přispívá ke zvýšení **nerovností** uvnitř jednotlivých zemí. Nerovných příležitostí a odměn pro mobilní a nemobilní pracovníky, kvalifikované a nekvalifikované, mezi držiteli kapitálu a držiteli jejich jediné pracovní síly, mezi zaměstnanci sektoru obchodovatelného zboží a služeb a zaměstnanci ostatních odvětví.

— Tím, že mezinárodní obchod přesouvá aktivity a zdroje v reakci na náklady a ceny, působí jako lupa: zveličuje kvalitu země a současně zvýrazňuje její slabiny. Obchodní politika tedy nemůže být koncipována nezávisle na ostatních politikách Unie – zejména na politice přechodu a politice pro přizpůsobení se trhu práce, politice snižování emisí skleníkových plynů, politice sociální a územní soudržnosti, politice jednotného trhu a rozvojové politice a politice spolupráce.

— Ve světě, jenž se znovu začíná potýkat s problémem vzácnosti, se **úkol zabezpečit zásobování** ⁽⁵⁾ připojuje k tradičnějšímu úkolu, jakým je stabilita přístupu na vnější trhy. Setrvalý tlak na energetické a potravinové zdroje a nebyvalá konkurence v přístupu k přírodním zdrojům tak představují určující prvky hospodářské a bezpečnostní politiky.

3. Jak reformovat otevřený obchodní systém, aby byl slučitelný se spravedlivým přechodem

3.1 Vliv na budoucí reformu WTO

3.1.1 Velké změny související s globalizací a jejich důsledky pro Unii nejsou tématem vyhrazeným pro obchodní politiku, ale jde o úkoly pro celou Unii. Unie by proto měla iniciovat vypracování prognóz a zahájit veřejnou diskusi o podmínkách spravedlivého přechodu. EHSV v této souvislosti uznává přínos reflexní skupiny pro Evropskou radu k budoucnosti EU do roku 2030 ⁽⁶⁾, jež definuje a reviduje „strategickou koncepci“ a priority dlouhodobého vnějšího působení Unie.

3.1.2 Evropa musí v nadcházející reformě WTO koncipovat svou obchodní politiku jakožto páku. EHSV podporuje návrh Komise vytvořit „grémium významných osobností z rozvinutých a rozvojových zemí, které nám poskytnou nezávislá doporučení, na jejichž základě si vytvoříme evropský názor na budoucí agendu a fungování WTO po ukončení jednacího kola v Dohá“. Výbor si přeje být zapojen a požaduje průzkumné stanovisko k tomuto tématu.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 132, 3.5.2011, s. 15; Úř. věst. C 54, 19.2.2011, s. 205

⁽⁶⁾ Projekt pro Evropu do roku 2030, výzvy a příležitosti, zpráva předaná do rukou Hermana Van Rompuye dne 9. května 2010: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/fr_web.pdf.

3.1.3 Podle EHSV si musí Unie stanovit jakožto svůj cíl přispět v dlouhodobé perspektivě ke změně tváře WTO a přijít s novou koncepcí multilateralismu, v duchu původního projektu WTO. Mezinárodní obchodní organizace (MOO) měla být podle definice z roku 1948 obsažené v Havanské chartě multilaterální organizací, jež by se zabývala bez výjimek všemi stránkami mezinárodního obchodu, tedy včetně otázek zaměstnanosti a investic.

3.1.4 Slepá ulička, do které se dostala jednání v Dohá, a zpoždění, k nimž došlo při vyjednávání dohod o hospodářském partnerství, zavazují Evropu k tomu, aby přehodnotila vazby mezi rozvojem a obchodem. Za účelem přepracování naší strategie v oblasti obchodu a rozvoje EHSV upozorňuje na výsledky iniciativy „Vše kromě zbraní“ a na dohody o hospodářském partnerství. Obchodní politika je pojmána jako celek a Výbor vítá dodatečné úsilí v rámci stávajícího sdělení o reformě všeobecného systému preferencí a budoucího sdělení o obchodě a rozvoji.

3.2 Učinit ze zajišťování potravin prioritou

3.2.1 Výbor ve svých různých stanoviscích ⁽⁷⁾ naznačil, jak vytvořit strategičtější vizi obchodní politiky. V návaznosti na konferenci, která se uskutečnila v květnu 2011, EHSV představil svá doporučení, jež by měla sloužit jako podklady pro práci G20. Domnívá se, že mezinárodní obchod je jedním z rozhodujících faktorů zajišťování potravin a zaručení uplatňování práva na výživu. Závěry z této konference ⁽⁸⁾ upřesňují dopad obchodu na zajišťování potravin a rozvoj:

3.2.2 Zaručit, aby pravidla mezinárodního obchodu podporovala zajišťování potravin.

3.2.3 Dbát na to, aby se v reformách souvisejících s obchodem a v obchodních jednáních vhodně zohledňovala potřeba přispět ke zmírnění nedostatečného zajišťování potravin a výživy u nejzranitelnějších obyvatel rozvojových zemí.

3.2.4 Výrazně omezit státní podporu, která způsobuje narušení obchodu, a zrušit vývozní dotace:

— lépe definovat, kdy a jak by bylo možné přistoupit k opatřením omezujícím vývoz, a současně posílit postupy konzultace a oznámení. Vyhodnotit zejména negativní dopady takových opatření na zajišťování potravin v jiných zemích;

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 150; Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 55; Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 25; Úř. věst. C 21, 21.1.2011, s. 15; Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 1; Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 41; Úř. věst. C 211, 19.8.2008, s. 82.

⁽⁸⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/food-for-everyone-conclusions-en.pdf>.

— odstranit překážky, jež brání vývozu, přepravě a dovozu humanitární potravinové pomoci do zemí, jimž je určena, a v sousedních zemích.

3.2.5 Přispět k tomu, aby rozvojové země měly z regulací obchodu větší prospěch:

— udělit rozvojovým zemím oprávnění k tomu, aby dostatečně využívaly ustanovení o zvláštním a diferencovaném zacházení, a podpořit je, tak aby se jim dostalo pomoci ve věci ochrany vlastních trhů s potravinami. Je zvláště důležité, aby jim při mnohostranných, regionálních i dvojstranných jednáních bylo usnadněno použít ochranná opatření, jež jim umožní jednat v případě silného nárůstu dovozu, který by mohl ohrozit místní produkci potravin;

— zaručit zemědělským produktům z rozvojových zemí lepší přístup na trhy rozvinutých zemí. Ostatní rozvinuté země by měly následovat příkladu Evropské unie a přijmout systém podobný iniciativě „Vše kromě zbraní“. Bylo by vhodné podstatně snížit celní sazby na zpracované produkty pocházející z rozvojových zemí, aby byl podpořen vznik místních zpracovatelských infrastruktur;

— zařídit, aby pro iniciativu *Aid for Trade* (pomoc obchodu) byly k dispozici dodatečné zdroje k posílení schopnosti rozvojových zemí účastnit se mezinárodního obchodu s potravinami a těžit z něj. Taktéž by bylo vhodné posílit technickou pomoc, aby se rozvojovým zemím dostalo pomoci, pokud jde o přizpůsobení stávajícím zemědělským a potravinářským předpisům a normám;

— povzbudit regionální integraci, obchod a spolupráci v rámci jihu prostřednictvím stimulace regionálních ekonomických uskupení. Mezinárodní společenství a EU, která má cenné zkušenosti, by měly tento proces podpořit.

3.2.6 Výbor by si přál, aby Komise zohlednila jeho návrhy při přípravě sdělení o obchodu a rozvoji.

3.2.7 Pro zdůraznění svých doporučení a zajištění zvýšené pozornosti pro téma rozvojové spolupráce, celosvětovou solidaritu a diskusi o rozvojových cílech tisíciletí navrhuje Výbor věnovat rok 2015 „rozvoji a spolupráci“ (pracovní název). Vzhledem k tomu, že EU a členské státy se rovněž rozhodly dosáhnout těchto cílů do roku 2015, navrhuje Výbor využít tohoto evropského roku ke zvýšení uvědomění a pocitu sdílené odpovědnosti vůči realizaci cílů již stanovených i těch nových, jež budou vtyčeny po roce 2015, a to u každého občana, v rámci občanské společnosti a na evropské úrovni i národních úrovních.

4. Vytvoření účinných opatření k dosažení spravedlivější hospodářské soutěže

4.1 Pokud jde o hospodářskou soutěž, světová správa vykazuje závažné nedostatky. Hospodářskou soutěží se WTO stále zabývá pouze dílčím způsobem a neuspokojivě. Do její kompetence nepatří zejména problémy soukromého monopolu, zneužívání dominantního postavení a necelních překážek, jež jsou důsledkem soukromých iniciativ (normy a standardy). Obchodní právo v oblasti dumpingu, státních dotací i pomoci je nadále podřízeno výkladu judikatury Orgánu pro řešení sporů.

4.2 Vzhledem k tomu, že sama o sobě nedokáže napravit nedostatky světové správy věcí veřejných, Unie se musí snažit vyjasnit stávající právo a prosazovat své hodnoty a své normy do nástrojů, jež chrání a zabezpečují spravedlivou hospodářskou soutěž:

— prostřednictvím spolupráce se sekretariátem WTO na konsolidaci hodnocení podmínek hospodářské soutěže při vývozu v rámci Mechanismu přezkoumávání obchodní politiky;

— podporou vypracování výroční zprávy o překážkách obchodu a investic;

— podporou různých iniciativ, jejichž smyslem je zapracovat tzv. singapurská témata (investice, veřejné zakázky, hospodářská soutěž) do nové multilaterální agendy a nadále usnadňovat obchodní výměny. Zejména musí být znovu potvrzeno, že je potřeba mnohostranná dohoda o veřejných zakázkách, a to případně pomocí politiky „cukru“ (např. technologické transfery) a „biče“ (omezení přístupu k unijním veřejným zakázkám);

— omezením narušení hospodářské soutěže mezi evropskými členskými zeměmi při dobývání zahraničních trhů národními podniky členských zemí, a to pomocí harmonizace politik zaměřených na podporu, pojištění a vývozní úvěry a postupnou integraci obchodních komor a jejich zastoupení ve třetích zemích. Posílení a rozvoj evropských center podpory MSP ve třetích zemích (*European Business Centre* ⁽⁹⁾) a zajištění plné funkčnosti týmů pro přístup na trh (*market access teams* ⁽¹⁰⁾) by v této souvislosti umožnilo vybavit EU účinnými nástroji;

— dohledem na respektování duševního vlastnictví v rámci dohody o duševním vlastnictví WTO (TRIPS), dohody o potírání padělání (ACTA) a bilaterálních dohod;

⁽⁹⁾ V Číně, Thajsku, Indii a Vietnamu.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 25

— využitím mechanismů Orgánu WTO pro řešení sporů, jakmile je to nezbytné, aby se přispělo k posílení judikatury, která odpovídá vizím a hodnotám Unie.

5. Dosažení toho, aby podpora obchodu zaměřená na inkluzivní strategii byla účinná, a podpoření sociálního rozměru obchodních výměn

5.1 Sociální rozměr globalizace zůstává nadále nevyhnutelnou otázkou, kterou bude třeba vyřešit prostřednictvím jednání na mnohostranné úrovni, a zejména ve WTO. V bezprostřední budoucnosti je třeba, aby MOP získala status pozorovatele ve WTO; EU toho musí dosáhnout přesvědčováním zemí, které jsou nadále proti. MOP by mohla být dále postupně zapojována do činnosti Mechanismu přezkoumávání obchodní politiky členských zemí WTO a podílet se na ní formou příspěvků o sociálních politikách dotčených zemí.

5.2 EHSV konstatuje, že Evropa představuje konstruktivní zkušenosti se zohledňováním sociálního rozměru v obchodních výměnách, které mohou sloužit jako konkrétní příklady na mezinárodní úrovni, aniž by to znamenalo vystavovat se kritice za skrytý protekcionismus. Stálým cílem Výboru totiž je, aby byl přikládán větší význam zavedení složky udržitelného rozvoje, jejíž součástí je i sociální rozměr, do všech obchodních dohod, zohlednění základních úmluv MOP v sociální oblasti, zkušenosti s podmíněností coby součástí mechanismu všeobecného systému preferencí a existenci Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci.

5.3 K tomuto nedávnému vývoji náleží používání posouzení dopadu, které by díky revidované metodice umožnilo lépe předjímat dopady na zaměstnanost a lépe připravit doprovodná opatření⁽¹¹⁾. EHSV věnuje zvláštní pozornost zřízení monitorovacích výborů v rámci všech obchodních dohod podepsaných EU, které zajistí dohled nad sociálním a environmentálním rozměrem těchto dohod.

5.4 Unie a členské státy by měly nadále plnit svůj finanční závazek v souvislosti s propagací a prováděním 8 základních úmluv MOP, ovšem je naprosto jasné, že smyslem tohoto nástroje není okamžitě odstranit potíže s konkurenceschopností a zaměstnaností v Evropě. Kromě toho, pozorné sledování iniciativy MOP, jejímž smyslem je vytvořit minimální úroveň sociální ochrany a podpořit programy ve prospěch důstojné práce, nabízí nové příležitosti, jak provázat obchod a zaměstnanost. EHSV očekává, že se G20 bude spolu s MMF a Světovou bankou zabývat způsoby možného financování univerzální minimální úrovně sociální ochrany.

5.5 Unie musí v posouzeních dopadu využít odvětvové sociální dialogy pro definování opatření vedoucích ke kompenzaci účinků svých rozhodnutí týkajících se obchodu. Rovněž musí explicitně promítnout důsledky horizontální sociální doložky⁽¹²⁾ Lisabonské smlouvy do své obchodní politiky. Během jednání o budoucím finančním výhledu je třeba zachovat Evropský sociální fond a zaměřit jej na otázky průmyslové přeměny, jež souvisejí s přesuny a restrukturalizacemi. Podmínky pro čerpání z Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci je třeba zmírnit, aby umožnily způsobilost většího počtu pracovníků, kteří jsou oběma vývoje v odvětví průmyslu a rovněž v zemědělství. Tento fond by rovněž mohl podporovat sociální experimentování.

5.6 EHSV žádá, aby byla do kapitoly dohod o udržitelném rozvoji zařazena otázka lidských práv a aby byla sestavena doprovodná opatření k dohodě v součinnosti s Evropským nástrojem pro demokracii a lidská práva. Lepší provádění obecných zásad OSN přispěje k dosažení cílů Unie, jež se týkají specifických otázek v oblasti lidských práv. V souladu se sdělením k sociální odpovědnosti podniků (říjen 2011)⁽¹³⁾ představují tyto zásady hlavní výzvu v oblasti obchodu a rozvoje.

6. Konkrétní převedení závazků na poli životního prostředí do obchodní politiky

6.1 Jednání o ekologickém zboží a službách v rámci jednacího kola z Dohy mohou přispět k cílům Evropské unie zlepšit přístup ke zboží a technologiím šetrným k životnímu prostředí. Nicméně pro širokou škálu produktů, a to je zejména případ obnovitelných energií, jsou celní překážky nízké či mírné, zatímco necelní překážky i nadále významně brání jejich šíření. Zajistit včasnou a samostatnou dohodu ve WTO týkající se obchodu s ekologickým zbožím a službami, tak aby obsahovala otázky celní i necelní ochrany, to je nový návrh Komise, který EHSV podporuje.

6.2 Aby Evropa rozvinula zelenou ekonomiku v kontextu celosvětové konkurence a udržela si své vedoucí postavení v této oblasti, měla by ve svém zájmu i v zájmu klimatu udržet cíl, jakým je snížení emisí skleníkových plynů o 80 % do roku 2050, a stanovit si například cíl v polovině období snížit emise o 40 % mezi lety 2020 a 2030. Výbor navrhuje vypracovat posouzení dopadu (z hlediska konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, životního prostředí) a uspořádat veřejné diskuse, aby se předjímal přeměny mezi lety 2020 a 2050 a stabilizovala očekávání hospodářských činitelů a občanů ohledně dalšího vývoje.

⁽¹²⁾ Stanovisko CESE *Posílení soudržnosti a koordinace sociální politiky* (dosud nezveřejněno v Úř. věstníku).

⁽¹³⁾ Sdělení Komise *Obnovená strategie EU pro sociální odpovědnost podniků na období 2011–2014*, KOM(2011) 681 v konečném znění.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 19

6.3 Stanovení tohoto cíle v polovině období musí vycházet z regulačních a daňových opatření, jež by podpořila nárůst investic do výzkumu a vývoje čistých technologií. Podle analýzy Komise⁽¹⁴⁾ musí být použití kompenzačních opatření mezi státy v souvislosti s uhlíkem přísně omezeno na několik prokázaných případů ztráty konkurenceschopnosti a úniku uhlíku, přičemž je nutné dodržovat pravidla WTO.

6.4 Vzhledem k pomalému a nejistému vývoji projektů zaměřených na vytvoření světového trhu s emisními povolenkami pro CO₂ budou členské státy EU patřit ještě několik let k těm několika málo zemím, které pevně stanovují cenu za CO₂. Jelikož v některých evropských odvětvích, na něž se vztahuje systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS), hrozí nebezpečí „úniku“ uhlíku, doporučuje Výbor doplnit stávající bezplatné přiděly emisních kvót, jež zavedla Komise, o významné navýšení dlouhodobých investic do dekarbonizace ekonomiky a vytvoření stabilního a předvídatelného rámce, který bude podporovat inovace, výzkum a vývoj v oblasti čistých technologií, jež zatím nelze uvést na trh.

6.5 Pokud jde o dopravu, EHSV podporuje přijetí celosvětových cílů stanovených Rámcovou úmluvou OSN o změně klimatu: snížení emisí o 10 % v případě letecké dopravy a o 20 % v námořní dopravě. Rozhodnutí o společném úsilí o snížení emisí se týká rovněž odvětví dopravy, jelikož letecká doprava bude od roku 2012 postupně začleněna do EU ETS. K těmto snahám by měla přispět i evropská iniciativa zaměřená na stanovení cílů energetické účinnosti v rámci dopravy na volném moři.

6.6 K otázce posouzení dopadů na udržitelnost EHSV opakuje svá doporučení revidovat současný mechanismus uvedená v předchozím stanovisku⁽¹⁵⁾. Zejména by bylo vhodné zlepšit informování o dopadu obchodních politik na životní prostředí užším zapojením sekretariátů mnohostranných dohod o životním prostředí.

6.7 Iniciativa v případě norem a „ekologického“ označování nebo „udržitelného rozvoje“ sice musí v EU zůstat na soukromé a decentralizované úrovni, avšak je nezbytný společný rámec pro měření a vyhodnocování, který by byl v gesci některého z resortů Komise nebo zvláštní agentury.

V Bruselu dne 7. prosince 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁴⁾ *Trade as a driver of prosperity* (Obchod jako hnací síla prosperity – k dispozici pouze v angličtině), SEC(2010) 1269 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/november/tradoc_146940.pdf.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 19